SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 123. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 29, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 123 РІК XCVII

СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УССР ВІДНОВИЛА ПРАЦЮ

Київ. — Тут в понеділок, 25-го червня, після тижневої перерви відновила свою працю сесія ВР УССР. Пригадаємо, що 15-го червня закінчилися вибори голів постійних комісій Верховної Ради УССР. Звіт про це опубліковано в газеті „Радянська Україна" 17-го червня. В газеті зокрема сказано, що головами постійних комісій стали: Валерій Череп — з питань будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства; Василь Сухий — з питань відродження та соціяльного розвитку села; Микола Білоблоцький — з питань соціяльної політики та праці; Микола Залудяк — з питань екології та раціонального природокористування; Павло Віцяк — з питань здоров'я людини; Ігор Юхновський — з питань народної освіти й науки; Лесь Танюк — з питань культури та духовного відродження; Ґеоргій Ходоровський — у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства; Анатолій Матвієнко — у справах молоді; Сергій Правденко — з питань гласности та засобів масової інформації; Олександр Коцюба — з питань законодавства і законности; Дмитро Павличко очолив постійну комісію закордонних справ у Верховній Раді УССР, Олександер Ємець — з прав людини.

Виступив на тому засіданні депутат Арсен Зінченко, який розповів що 14-го червня на першій програмі українського радіо у ранковій передачі широко подавалася і реклямувалася ідея створення Донецької інтернаціональної республіки. Промовець також звернув увагу на те, що народові нав'язують думку про Галицьку автономію. Зінченко заявив, що таку агітацію ведуть консерватисти, котрі хочуть розпалити ворожнечу в середині республіки, а потім з цього скористатися. Адже всім відомо, сказав депутат, що всі засоби масової інформації перебувають в руках і під контролею ЦК КПУ, тож немає сумніву, звідки походить провокаційна агітація. Зінченко вимагав припинення подібних радіопередач.

Як повідомляється в газеті „Ізвестія" з 26-го червня, першочерговим питанням порядку денного розпочатої після перерви сесії ВР УССР було обрання голови уряду. Пріоритетність цього питання депутати пояснили тим, що в республіці розладнана достава бензини, що затримує жнива та інші сільськогосподарські

(Закінчення на стор. 4)

Патріярх і Кардинал М. І. Любачівський іменував єпископа В. Лостена своїм представником на Україні

Рим (Українське Пресове Бюро). — Патріях і Кардинал Мирослав Іван Любачівський Архиєпископ Львова і Митрополит Києва та Галича іменував єпископа Василя Лостена, епарха Стемфорду, своїм відпоручником і представником Галицької Метрополії для помочі та розвитку Української Греко-Католицької Церкви в Україні.

Це іменування прийшло наслідком того, що єпископ В. Лостен постійно старається і посвячується справам Української Католицької Церкви в Україні.

Єпископ В. Лостен, що був висвячений на священика в 1957 році, вже в 1962 р. став приватним секретарем Архиєпископа і Митрополита Амброзія Сенишина, а покликаний на єпископа в 1971 р. В часі недуги Митрополита А. Сенишина, єпископ В. Лостен був призначений Папою Павлом II апостольським адміністратором. У вересні 1977 р. єпископ В. Лостен був наіменований єпископом Стемфорду для стейтів Ню Йорк і Нової Англії.

Владика В. Лостен, єпископ Стемфордської Епархії.

На новому довіреному йому пості єпископ В. Лостен буде відповідальним за конечну фінансову допомогу для Української Греко-католицької Церкви в Україні, зокрема у співпраці із нашими єпископами з осідком у Львові, як також із іншими ієрархами Української Греко-католицької Церкви.

Е. ШЕВАРДНАДЗЕ КРИТИКУЄ КОНСЕРВАТИСТІВ

Москва. — У вівторок, 26-го червня, в газеті „Правда" було надруковано інтерв'ю з міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе, який дав різку відповідь консерватистам, які виступали на недавній партійній конференції Російської федерації. Критикував Е. Шеварднадзе члена Політбюра Єгора Лігачова і командуючого військами Приволзько-Уральської військової округи генерал-полковника Альберта Макашова.

У різкому виступі А. Макашова була фраза про те, що „совєтську армію виганяють без бою з країн, які наші батьки звільняли від фашизму". Шеварднадзе заявив у своєму інтерв'ю, що вважає своїм „моральним обов'язком" попросити пробачення в урядів країн Східньої Европи за „образливі" зауваження ряду совєтських офіційних осіб і воєначальників, які і далі вважають, що СССР захопив ці країни „як військові трофеї", і впевнені, що Москва не повинна була допустити демократичних революцій, що відбулися там минулого року.

Як пише московський кореспондент газети „Вашінгтон Пост" Дейвид Ремнік, оратори типу Лігачова і Макашова критикували на партійній конференції керівництво за те, що воно не прийняло заходів проти повстань у Центральній Европі. Така ж критика повинна прозвучати на 28-му з'їзді КПСС, і Д. Ремнік вважає, що інтерв'ю Шеварднадзе є свого роду превентивним ударом по консерватистах.

За словами Шеварднадзе, критики ніби запитують: „Чому ми не застосували танки для встановлення порядку?" Совєтський міністер порівнює совєтських консерватистів з американським сенатором Дзожефом МекКарті і продовжує: „Невже ми нічого не навчилися? Невже ми забули Афганістан? Забули 1956 і 1968 роки?"

Як заявив Шеварднадзе і в інтерв'ю, консерватистам пора зрозуміти, що „ні соціялізм, ні дружба, ні добросусідські відносини не можуть будуватися на штиках, танках і крові. Відносини з будь-якою країною повинні будуватися на основі взаємного інтересу і вільного вибору".

Шеварднадзе відкинув обвинувачення в тому, що Москва погодилася вивести війська зі Східньої Европи, не порадившись перед тим з військовими. Він накинувся на совєтське міністерство оборони, яке створило величезні запаси хемічної зброї, „коли ніхто інший цього не робив". Тепер, зауважив він, в період економічної кризи, країні треба не менш як три більйони карбованців, щоб знищити ці запаси згідно з договором зі ЗСА.

20 ДІТЕЙ З ЧОРНОБИЛЯ ПРИЇЖДЖАЄ ДО МЮНХЕНУ

Джерзі Сіти, Н.Дж. — Як повідомляє телефоном д-р Володимир М'ялковський з Мюнхену у Західній Німеччині, в неділю, 1-го липня, приїжджає група 20 українських дітей з Чорнобиля під опікою трьох старших осіб, на чотири тижні відпочинку та обслідування їхнього стану здоров'я. Їхній приїзд зорганізувала Українська Медично-Харитативна Служба, колишній Український Червоний Хрест. Діти будуть розміщені в українських родинах, а д-р В.М'ялковський отримав допомогу українських та деяких німецьких лікарів, які займуться медичною опікою дітей та евалюацією пошкоджень, які ці діти можуть мати в наслідок радіяції із вибуху реактора в Чорнобилі.

УКРАЇНА ВПЕРШЕ ВІТАЄ ВИСТАВКУ ТВОРІВ Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Джерзі Сіти, Н.Дж. (О. К.). — **Як ми вже повідомляли в місяцях травень-червень відбулися вперше виставки творів мистця Якова Гніздовського у Києві, Львові та його родинному місті Тернополі.**

На святочному відкритті виставки у Києві була присутня дружина покійного мистця Стефанія Гніздовська, яка подарувала музеям в цих трьох місцевостях 50 дереворитів мистця, а виставку відкрив своїм словом мистецький редактор журналу „Сучасність" Богдан Певний.

Виставки Я. Гніздовського викликали в цілій Україні широке зацікавлення і дали можливість вперше познайомитися з його творчістю.

Вони отримали незвичайно прихильну, а то і захоплюючу оцінку української преси, яка написала не лише про творчість Я. Гніздовського, але також про його життя і його тривке місце в чужому, зокрема американському мистецькому світі.

І так в тижневику „Культура і життя" з 13-го травня появилася об'ємиста стаття Д.Степовика, голови Комісії для поширеня української культури Асоціяції українознавства п. н. „Пробудження царівен". З приводу відкриття виставки творів Я.Гніздовського у Києві автор завважує на початку м.і., що „через нашу традиційну неповоротність, сонливість, сповільнені темпи перебудови на Україні виставка могла не відбутись і 1990 року. Та виявили ініціятиву кілька осіб (серед них — вдова мистця Стефанія Гніздовська, дочка Марія-Марта, директор Державного музею українського мистецтва в Києві, Михайло Романишин) — і ми втішаємося графічним доробком великого майстра XX століття..." Д. Степовик гостро критикує Спілку художників, від яких на його думку, годі чекати, щоб порушила клопотання за повернення до національного пантеону тих українських мистців, які жили та творили на Заході, а тим більше купила їхні твори для постійного показу на Україні. Він думає, що тут мусить бути ініціятива колекціонерів українського мистецтва на Заході.

Далі Д. Степовик подає життєпис та хід творчости Я.Гніздовського, його великі успіхи серед американської публіки до цієї міри, що його твори прикрашували стіни Білого Дому.

Цей самий момент став причиною до заголовку іншої статті про Я. Гніздовського в щоденнику Тернополя „Вільне життя" з датою 29-го травня, а це „Український соняшник у Білому Домі" пера П. Бубнія, члена Спілки журналістів СССР. Вона зачинається таким вступом: „Нашого земляка — художника Якова Гніздовського знає увесь цивілізований світ, але ми поки що не знаємо — про нього нема ні рядка в УРЕ, інших авторитетних виданнях, тепер тільки починаємо усвідомлювати, наскільки великий талант його, тепер тільки починаємо прилучатися до світу цього геніяльного мистця". З великим теплом і поетичністю

(Закінчення на стор. 4)

Появилась нова антологія української поезії

Енглвуд, Конн. — Видавництво Канадського інституту українських студій з приємністю повідомляє про появу антології нової української поезії п.н. „Вісімдесятники". Цю збірку, в якій представлено творчість 40 поетів, упорядкував Ігор Римарук, редактор київського видавництва „Дніпро". До антології увійшли твори таких відомих поетів молодшого покоління як Юрій Андрухович, Наталка Білоцерківець, Василь Герасим'юк, Олександер Гриценко, Оксана Забужко, Олександр Ірванець, Іван Малкович, Віктор Неборак, Оксана Пахльовська Володимир Цибулько, Віктор Чернілевський. Читач теж знайде твори таких поетів як Микола Воробйов, Василь Голобородько, Таррас Мельничук і Василь Рубан, які були піддані репресіям і не друкувалися в 1960-их й 70-их рр.

Передмову до антології написав відомий київський критик Микола Рябчук, який стверджує, що „хоч якими важкими були для України т.зв. „роки застою", поетична традиція лишилася неперерваною; молоді поети 80-их років могли спиратися на досвід не лише шістдесятників, а й постшістдесятників; не лише на здобутки національної класики, а й на твори українського авангарду 20-их років..."

Антологія цікавитиме кожного любителя української літератури, що бажає запізнатися з творчістю покоління поетів. Книжка має 223 стор. і її можна набути за 12.95 дол. Просимо надсилати замовлення на адресу: Ukrainian Academic Press 6931 South Yosemite, Englewood, Co. 80112.

Проф. Я. Пеленський відбув наукову поїздку в Україну

Філядельфія. — Президент Східньоевропейського дослідного інституту ім. Вячеслава Липинського і професор історії Університету Айова Ярослав Пеленський відбув одномісячну наукову поїздку в Україну. Від 10-го до 31-го травня проф. Я. Пеленський перебував з дружиною Христиною у Києві на запрошення Інституту історії і Археологічної комісії Академії Наук УССР для встановлення наукових контактів і співпраці між згаданими установами Академії Наук УССР і Східньоевропейським дослідним інститутом ім. Вячеслава Липинського у Філядельфії. У Києві проф. Пеленський виступав з доповідями: 17-го травня в Міжнародному українознавчому університеті на тему „Суспільство і держава в українській політичній думці"; 21-го травня в Інституті історії АН УССР на тему „Спадщина Київської Руси"; 24-го травня в Центральному державному історичному архіві УССР на тему „Східньоевропейський дослідний інститут ім. Вячеслава Липинського, його архівні фонди і видавнича діяльність"; 25-го травня в Інституті української літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УССР на тему „Дебата між 'южанами' і 'северянами' (Початок українсько-російської дискусії про спадщину Київської Русі)"; 29-го травня в Інституті філософії АН УССР на тему „Історичні і суспільно-політичні ідеї Вячеслава Липинського", а також в Інституті історії, держави і права АН УССР на тему „Вячеслав Липинський і українська державна школа"; 30-го травня в Інституті історії АН УССР на конференції, присвяченій тематиці „Молодь і актуальні проблеми історичної науки" на тему „Актуальні питання української історичної науки". Крім того, 25-го травня проф. Пеленський виступав разом з Дмитром Павличком, Іваном Дзюбою, Миколою Жулинським, Романом Лубківським Оксаною Ашер (дочкою М. Драй-Хмари) та іншими на вечорі, присвяченому пам'яті українського поета Михайла Драй-Хмари. 28-го травня Ярослав і Христина Пеленські були гостями на цілоденній сесії Верховної Ради УССР, що саме тоді відбувалася в Києві.

Від 31-го травня до 7-го червня Я. і Х. Пеленські перебували у Львові на запрошення Інституту суспільних наук АН УССР з метою встановити наукову співпрацю між названим інститутом у Львові і Східньоевропейським дослідним інститутом ім. Вячеслава Липинського у Філядельфії. У Львові проф. Пеленський доповідав: 1-го червня в Інституті суспільних наук АН УССР на тему „Суспіль

(Закінчення на стор. 4)

Р. Чейні проти економічної допомоги Москві

Секретар оборони ЗСА Ричард Чейні сказав у понеділок, 25-го червня, що економічна допомога Західніх Країн Совєтському Союзові є великою помилкою тому, що таким чином буде підтримувана совєтська військова машина. Влада Західньої Німеччини проголосила минулої п'ятниці про надання фінансової допомоги Москві у сумі трьох більйонів долярів, щоб М. Ґорбачов зміг здійснити свої економічні реформи. Як уже повідомлялось, президент Франції Франсуа Міттеран минулого тижня також запропонував економічну допомогу совєтам, які закономірно опинилися в економічній і політичній кризі.

Критика Секретаря оборони не була спрямована на пропозиції окремих країн, але він в загальному засудив ідею застосування економічної допомоги для підтримки совєтських реформ. Його коментарі стали відозвою на політику Адміністрації президента Джорджа Буша.

Питання західньої економічної допомоги Совєтському Союзові буде розглядатися при зустрічі на вершинах представників країн-членів НАТО, яка відбудеться цього тижня в Лондоні і під час Конференції сімох індустріяльних держав в Деласі.

Під час зустрічі з журналістами секретар оборони підкреслив, що Москва все ще витрачає „надзвичайно велику частину свого національного доходу на озброєння". Згідно з даними Сі-Ай-Ей, минулого року Совєтський Союз зменшив військові витрати на 4-5 відсотки, це стало найбільшим зменшенням витрат на військові цілі від часів приходу М. Ґорбачова до влади. До січня 1991 року совєтський президент обіцяв зменшити ці витрати на 14,2 відсотка, а його найближчий дорадник у військових справах маршал С. Ахромеєв недавно заявив, що ці скорочення можуть бути ще більшими. Та навіть після таких зменшень витрати Совєтського Союзу на військові цілі залишаються дуже високими.

Р. Чейні привів вагомі аргументи, відстоюючи своє становище щодо економічної допомоги Совєтському Союзові, яка лише відтягне болючі наслідки економічних реформ та зменшить тиск на Москву у питаннях скорочення витрат на озброєння.

„НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО НАС!"

(Учасниці поїздки в Україну розповідають)

Ню Йорк (О. Кузьмович). — Учасниці другого транспорту дарів із ЗСА і Канади, (що їх зібрав Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля), а це Лідія Черник від Союзу Українок Америки, Надія Матківська від Фонду та Марта Коломиєць співредактор „Українського Тижневика" розповідають про свої переживання, доказують їх численними зворушливими знімками і звітують як розподілено 180 тонн всього добра з великим зворушенням та повні ентузіязму для цієї акції. Здається найбільше потрясаючим у цій поїздці були відвідини зони самого Чорнобиля, які вдалися завдяки стараннєм депутата Верховної Ради СССР і УССР Володимира Яворівського.

Лідія Черник і ред. Марта Коломиєць розповідають про свої переживання.

(Фото: ред. М. Коломиєць)

У зоні, що має проміжність 30 км. довкола реактора, жителів немає, а лише приїжджають на окремі завдання робітники автобусами. Вікна хат позабивані дошками — усе завмерле. Вони зупинилися біля ріки Прип'ять, де летом птаха можна осягнути у 5 км. сам реактор, який і їм вдалося побачити. Ріка Прип'ять сильно занечищена радіоактивним матеріялом, як їх інформовано, а її води вливаються у Дніпро та несуть радіяційне забруднення по всій Україні.

Незвичайні були відвідини села Опачиці в Чорнобильському районі, де живуть тепер мешканці, які повернулися. Як довідалися наші подорожні, у зоні живе тепер 96 поселенців, а в тому 14 дітей передшкільного віку. Але люди не радо хотіли говорити із приїжджими із ЗСА, як взагалі не радо говорять з ким-небудь боячись, що їх силою заберуть та вивезуть. Як розповідає Л. Черник і М. Коло-

(Закінчення на стор. 3)

ВИСТАВКА Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Гантер, Н.Й. — Тут, в неділю, 1-го липня, відбудеться відкриття виставки нових картин Ярослава Вижницького. Початок о год. 3-ій по полудні у власній галереї навпроти мотелю „Ксеня".

У СВІТІ

ВАТИКАН ВИДАВ ГОСТРИЙ едикт в якому забороняється римо-католицьким теологам публічно заперечувати вчення Церкви, навіть тих, що їх не уважається не помильними. Кардинал Джозеф Рецінґер, голова Комісії, що відає найважливішими питаннями віровчення заявив, що цей документ є відповіддю на нездоровий „клімат конфліктів", що приносять „значну шкоду" Церкві.

У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ, а зокрема в Російській ССР, чим раз голосніше чути голос Ніни Андреєвої запальної оборонниці Сталіна та марксистсько-ленінських засад комунізму. Н. Андреєва гостро критикує лібералізм президента М. Ґорачова та називає його майстром та керівником контрреволюції в трьох етапах: дискредитування совєтської історії та „проти сталінської гістерики", створення президентського посту не відповідального перед партією, що згідно з її опінією рівняється „зраді робітничої кляси" та останньо впровадженням приватної власности. Обороняючи Сталіна вона стверджує, що „Сталін був розумним державним мужем, надзвичайною особовістю, що діяв у час надмірно скомплікованих історичних умов".

В АМЕРИЦІ

ПІД ЧАС СВОГО ВИСТУПУ в Конгресі у вівторок, 26-го червня, Нелсон Мандела знову повторив, що він, як лідер Африканського національного конгресу, підтримує насильство у боротьбі з системою апартеїду. Він також заявив, що економіка країна радикально зміниться якщо влада білої меншости буде замінена. Заяви Н. Мандели вже раніше викликали наявне незадоволення у американських законодавців, однак жодної негативної реакції під час його виступу в Конгресі не було. Лідера АНК зустрічали гарячими аплодисментами, які повторювались кілька разів під час його виступу. Мандела говорив про те, що його країна „продовжує обливатися кров'ю" під гнітом теперішньої влади. Він настоював на продовженні економічних санкцій проти Південної Африки, вважаючи, що ці санкції допоможуть в боротьбі з апартеїдом.

НЕ ДИВЛЯЧИСЬ НА проголошення під час виборчої кампанії у 1988 році про те, що податки підвищуватися не будуть, президент Дж. Буш змінив свою політику. З метою зменшення бюджетного дефіциту, який досяг 160 біл. дол. Президент заявив у письмовому проголошенні про необхідність підвищення податків та зменшення витрат. Занепокоєні республіканці дивляться на проголошення Дж. Буша, як на велику тактичну помилку, яка загрожує їх репутації в майбутніх виборах. В дійсности Президент зробив вибір між двома болючими альтернативами: порушення своєї принципової обіцянки, що принесла йому перемогу у виборах на президента, й ризикуючи відходом не вживати рішучих заходів для зменшення бюджетного дефіциту.

ФЕДЕРАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ харчами та ліками затвердило лікарський препарат з Совєтського Союзу проти аритмії серця. Експерти повідомили, що цей лік стане найголовнішим засобом проти потенціяльної загрози хронічної аритмії серця та інфаркту тому, що він не викликає жодних шкідливих побічних ефектів. Препарат „Етмозін" став першим совєтським ліком, затвердженим Федеральним управлінням харчами та ліками. Він був винайдений у 1964 році та широко вживається в Совєтському Союзі. Вже у вересні „Етмозін" можна буде набути по всій країні. Ліцензію на виготовлення препарату отримала компанія Дю Понд у Вилмінгтоні, Дел. Аритмією страждає понад 10 міл. американців, а в 300,000 випадках аритмія спричинює фатальні атаки серця.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перед розколом Компартії СССР

На 2-го липня 1990 скликано конґрес Комуністичної партії Совєтського Союзу. Вона нараховує 19 мільйонів членів — здебільша таких, які мусіли бути партійцями з уваги на заробіткову працю, інші з опортунізму чи байдужности, найменша частина з вірности комуністичної ідеології. Але ніхто нікому в душу не заглядає і на той конґрес мають з'їхатися делеґати, що рішатимуть не тільки про долю партії, але й — можливо — майбутність імперії та її президента Міхаїла Ґорбачова. На цю тему появилися обширні дописи з Москви у „Ню Йорк Таймсі" з 23 і 24 червня ц.р., з яких виразно виходить, що одностайна дотепер Компартія СССР розпадеться. Річ у тому, що рішальною силою на тому конґресі будуть 2,700 делеґатів від Компартії Російської Федеративної ССРеспубліки, які здебільша ворожі „перебудові" Ґорбачова, про яку він деклямує вже шостий рік, не поліпшивши, а погіршивши економічну ситуацію в імперії. Лідером табору „леніністів" є Іван Полозков. Він кандидував на президента Російської ФРССР, але програв до Бориса Єльцина, зате очолив міську Раду у Москві. Єльцин зискав собі велику популярність своїм різким виступом проти заповідженої звишки цін на хліб. Він віддавна критикує Ґорбачова за черепашинний хід „перебудови. В одному з тих дописів в „Ню Йорк Таймсі" вираховується, що 2,700 делеґатів від 11 мільйонів партійних членів з території Російської ФССР майоризуватимуть той партійний з'їзд. Ідеологічно прихильники Єльцина не є тотожними з однодумцями Полозкова, ані тим паче з однодумцями Єґора Лігачева, лідера найправішого крила Компартії, противника Ґорбачова від початку кар'єри того останнього. Але та мозаїка течій, з яких кожна очолювана амбітними партійцями, свідчить про розґардіяш в СССР, про який не думав президент Джордж Буш, коли на недавній конференції на вершинах у Вашінґтоні на всі лади вихвалював Ґорбачова, як демократичного реформатора в імперії.

Московські кореспонденти „Ню Йорк Таймсу", Френсис Клейнс, Биллі Келлер виспеціялізувалися на знавців відносин в СССР — вони не дали ніяких прогноз на майбутню партійно-державну конфіґураціію сил у Совєтському Союзі. Вони обмежуються до прізвищ і промовистих цифер. У російській ФССР існує організація „Демократична плятформа", але вона розпоряджає всього 90-ма делеґатами. Проте її лідер Владимір Лисенко (українець?) заявив, що не виречеться боротьби за демократизацію СССР. До речі: та „Демократична плятформа" має тільки шумну назву — всі її члени є членами Компартії, бо „перебудова" Ґорбачова вимагає, щоб кожна така організація була затверджена Верховною Радою — чого він не робить. Подібна трагікомічна ституація існує в Україні...

Коли у Москві настала колотнеча між різними внутрішньопартійними групами, які приготовляються до бою на партійному конґресі з початком липня, то у Ленінґраді, що його так названо у честь творця комуністичної імперії на руїнах царату — у цій колисці евразійського большевизму люди бунтуються проти Леніна. Як згадано, у Ленінґраді Іван Полозков став палким оборонцем ленінізму — у Ленінґраді Анатолій Собчак, новий голова міської Ради, схиляється до переведення на початку 1991 року референдуму щодо скасування назви „Ленінґрад" і повороту до назви „Петерсбурґ" а може „Петроград". У Москві Єґор Ліґачов, давній член Політбюра й Ради народних депутатів, воює проти всяких реформ і глузує з гасел Ґорбачова — гласности і перебудови — у Ленінґраді Пйотр Філіпов, головний економіст у міській Раді, поручає якнайшвидший розрив з комунізмом, як ідеологією та контрольованою і централізованою державно-партійним апаратом — економікою.

Як довго триватиме цей стан хаосу — один Господь знає. Це саме стосується становища і долі Міхаїла Ґорбачова. Він здобув собі вже сумну славу спеціяліста у виголошуванні щораз іншої — взаємосуперечної заяви. Брутально поводився супроти Литви, яка відважилася проголосити свою суверенність, скасовану Москвою тому півсторіччя. Але коли Єльцин загрозив виступом Російської Федеративної ССР з Союзу — Ґорбачов негайно заповів переведення повної децентралізації влади. Натякнув на можливість, що зречеться становища генерального секретаря Компартії СССР, — тепер буцімто хоче зберегти за собою цей пост. Очевидно залишиться президентом.

Нас найбільше цікавить, [illegible] партійна [illegible] економічний хаос відіб'ється на житті в Україні.

Василь Барладяну

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ОДНУ БРЕХНЮ...

„Стережіться, щоб вас хто не звів. Бо багато-хто прийде в ім'я Моє, кажучи: „Це я", і „Час наблизився". Та не йдіть ви за ними!".

Лк. 21. 8

I.

Останнім часом доводиться частенько нагадувати співрозмовникам щойно процитоване застереження Ісуса Христа. І саме тоді, коли чую: „Чи вдасться Єльцину вивести Росію зі складу СССР?". А одна українська патріотка з Монтреалю навіть заявила, що „нарешті Народний Рух України за перебудову почув з вуст Єльцина те, чого давно чекав од Росії... Росія виходить зі складу СССР — і дає волю Україні!"

Але ж, поперше, волю не отримують з рук поневолювачів, а здобувають у важкій боротьбі з ними. Та й, подруге, бажання Івана Драча, щоб Росія першою вийшла зі складу Совєтського Союзу, аби таким чином дати змогу вийти іншим республікам, котрі через деякий час створять новий „добровільний союз незалежних народів вільних республік" („Литературная газета" 11. 04. 90), не є свідченням давнього рухівського чекання. Адже про таке чекання не говорилося і не говориться в жодному документі НРУ.

Проте, останнім часом в совєтській та іноземній пресі з'являються публікації, де йдеться про вихід Російської федерації зі складу СССР. А політичний оглядач газети „Известия" Олександр Ципко в статті „Росіяни кидають Росію", написав, що „багато російських депутатів насправді домагаються виходу РСФСР зі складу СССР, виказуючи при цьому повну байдужність до того, що станеться на основній частині совєтського терену. Такого ще, — дивується О. Ципко — в російській історії не було" („Известия" 26. 05. 90, с. 1). Але 28-го травня на 20-му засіданні З'їзду народних депутатів РСФСР говорилося, що не багато, а „окремі депутати, котрі претендують на лідерство ставлять питання про вихід Росії з СССР, не зважаючи на те, як відгукнуться їх сепаратистські потяги і настрої в серцях народу" („Советская Россия", 29-го травня 1990 с. 8).

Інакше кажучи, політичний оглядач газети „Известия" вигадав „багато депутатів". Та й викликають сумнів щойно процитовані слова народного депутата Росії В. Петрова. Адже за день до появи статтті О. Ципка і за три дні до виступу В. Петрова претендент на посаду голови Верховної Ради РСФСР Юрій Жильцов говорив: „Що ж треба зробити, аби висока віра в Росію в її потенційні можливості не була втрачена нами, росіянами. Гадаю, що на це запитання наш З'їзд відповів одноголосно. Це — державний суверенітет Росії в складі Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, який мусить передусім базуватися на економічній самостійності республіки" („Советская Россия" 29-го травня 90 с. 3) На наступному засіданні З'їзду Ю. Жильцов зняв свою кандидатуру, бо побачив що його позиція нічим „не відрізняється... від позицій інших претендентів" на посаду голови Верховної Ради РСФСР. І зокрема від позиції головних протендентів— Б. Єльцина, Івана Полозкова та українця Володимира Морокина (Мороки) („Сов. Росс" 29-го травня 90, с. 4).

Як бачимо, матеріяли З'їзду російських депутатів не дають підстав для заяв, що „росіяни покидають Росію" тобто СССР... Що сталося? Чому в совєтській і світовій пресі здійнявся галас про вихід Росії зі складу СССР?

Першим, як свідчить М. Ґорбачов „попсартував" щодо виходу Росії зі складу СССР на першому З'їзді народних депутатів СССР відомий російський письменник В. Распутін („Правда", 25-го травня 1990, с. 5). Але кожний, хто читав матеріяли першого з'їзду народних депутатів СССР, розумів, що В. Распутін не „псартував" а ображався на представників неросійських народів, котрі виступали за дерусифікацію неросійських республік, погрожуючи їм всілякими катастрофами та бідами, якщо вони будуть виступати проти Росії. Другим, якщо вірити М. Ґорбачову, але вже не жартівникові, став Борис Єльцин, який „закликає під прапором відновлення суверенітету Росії до розвалу Союзу" („Сов. Росс", 25-го травня 90, с. 1).

Проте всупереч твердженням М. Ґорбачова, Борис Єльцин обіцяв депутатам у своїй „президентській програмі", „прийняти не лише декларацію, але й закон про суверенітет Росії в складі оновленого Союзу" (Сов. Росс", 27-го травня 1990, с. 6), тобто ні на крок не відійшов від імперської програми М. Ґорбачова щодо оновленої федерації". То ж чому М. Ґорбачов, по суті, звів наклеп на Д. Єльцина?

Коли вірити М. Ґорбачову, то Б. Єльцин не догодив президентові Російської імперії „своєю" грошовою системою" для Росії, „між народними цінами в економічних стосунках з останніми республіками і т.д. і т.п.". А це нібито — „заперечення принципів, що були зформульовані Леніном і покладені в підмурівок союзної угоди 1922 року, декларації того ж часу" („Сов. Росс" 25-го травня 1990, с. 1). Але В. Ленін не мав аж ніякого відношення до „формулювання принципів і основ союзної угоди". Про це свідчить його заява: „Я, здається, винен перед робітниками Росії за те, що не втрутився досить енергійно і досить різко в горезвісне питання про автополізацію, яке офіційно називають, здається питанням про Союз Совєтських Соціялістичних Республік", тобто за декілька днів після створення СССР В. Ленін заявив, що не формулював „принципів" і основ союзної угоди" („ПЗТ", т. 45, с. 339).

Марта Шмігель

Зустріч з народним депутатом України

Українська громада Рочестеру 14-го квітня ц.р. недавно зустрілася з обраним народним депутатом українського парляменту доктором медичних наук, професором Любомиром Пирогом. Проф. Л. Пиріг прибув до ЗСА із своєю дружиною-доктором архітектури Тамарою Панченко на приватне запрошення президента СФУЛТ д-ра Ахіля Хрептовського з Чикаґо, у якого вони гостювали протягом двох тижнів.

Багато медиків-лікарів ЗСА і Канади познайомилися з проф. Пирогом минулого року під час 29-ої наукової конференції Українського Лікарського Товариства Північної Америки, багатьом він знаний як член колеґії НРУП, відповідальний за справи медицини. У Києві він займає позицію заступника директора з наукової роботи київського Дослідного Інституту Урології та Нефрології, керує клінікою терапевтичної нефрології, цього ж інституту, призначений головним нефрологом міністерства охорони здоров'я України, обраний головою Республіканського Товариства Нефрологів, виконує ще цілу низку громадських обов'язків. Він активно заанґажований в організуванні 3-го Конґресу СФУЛТ, що відбудеться у серпні в Києві та Львові. 4-го березня 1990 року проф. Л. Пирога обрано народним депутатом України від Рогатинської виборчої округи. Рогатинці довірили йому в цей складний і напружений в Україні час, як своєму краянові.

У розповіді, з якою він попередньо вже двічі виступав у Чикаґо, у відповідях на численні питання проф. Л. Пиріг висвітлив загальну атмосферу виборів в Галичині, познайомив присутніх з ключовими позиціями своєї передвиборчої програми, які він обстоюватиме як народних депутат. Ці його позиції вироблені на підставі аналізи політичної, економічної, екологічної та культурної ситуації, в якій опинилася насьогодні Україна. На думку проф. Пирога, Україна може зайняти належне їй місце в політичному та економічному житті Европи і світу тільки як незалежна держава. Лише під такими умовами народ України зможе відчути себе повноправним господарем на своїй землі і радикально вирішити всі наболілі проблеми. Найголовнішою перешкодою на шляху до завоювання суверенітету він уважає адміністративно-бюрократичний апарат, апарат партократії. Він висловився що, на жаль, протягом десятиліть партократія втілювала в життя основну марксистсько-матеріялістичну тезу „первинність буття, вторинність свідомости" тільки відносно себе, забезпечуючи собі добробут, пільги, особливі умови у всіх сферах життя. Що ж стосується загалу, то совєтський патріотизм старався виховувати обіцянки на „світле" комуністичне майбутнє". Недругорядною перепоною побудови української державности є низький рівень національного самоусвідомлення українців східніх областей республіки, втрата віри у власні сили, в сили нації, як державного організму, відсутність усвідомлення більшости представників неукраїнських національностей (а їх близько 25 відс.) в неуникненій необхідности державного відродження України.

Проф. Л. Пиріг вважає, що сьогодні слід покінчити з розбратом, яким українці були заражені протягом століть. Їх ділили, вони ділилися і покищо діляться на православних і греко-католиків, східняків і західняків, партійних і безпартійних. Сьогодні настала пора, коли кожний українець ради найвищої мети повинен вважати себе насамперед українцем. Тут, як прецедент були процитовані слова Івана Франка: „я радикал, але насамперед я — українець".

І ще, не будучи в змозі забути минули роки, багато хто не може позбутися почуття непевности і страху, непевности в невідворотності змін у суспільному житті і страху перед переслідуваннями, репресіями, засланнями, розстрілами, голодом. Тільки виховання та піднесення національної свідомости, відродження віри в свої можливості, як нації, згуртованість і солідарність викорінення із душ страху уможливить подолати опір бюро-партократичного апарату.

Протягом місяця проф. Пирогові довелося провести 65 зустрічів з виборцями. За його словами, майже у всіх селах, не говорячи про Рогатин, Бурштин, Галич, Більшівці, зустрічі відбувалися при переповнених залях, при маянні синьо-жовтих прапорів, хлібі та солі на традиційному рушникові, під спонтанні звуки пісень „Ой у лузі червона калина", „Многая Літа", „Ще не вмерла Україна". Приблизно третина запитань виборців торкалася політичних проблем, рідше — економіки, екології, релігії, медицини та охорони здоров'я (не забуваймо, що проф. Пиріг — медик). Виборці хотіли знати про перспективи виходу України із складу СССР, про ставлення до сучасної тактики КПСС) чи, проголосивши перебудову, не вона є основним гальмом її?), про можливість автономізації Компартії України, узаконення, як державної, національної символіки України тощо.

Як народний депутат, проф. Л. Пиріг заявив, що буде обстоювати чинність законів СССР в Україні лише за умови їх ратифікації Верховною Радою Республіки, визнання громадянства України, служби в армії українських юнаків на території України. Він буде виступати за прийняття законів про власність, землю, вільну пресу, громадські права, і звичайно за докорінні реформи в галузі охоро-

(Закінчення на стор. 4)

Сергій Білокінь

ДЕ ТВОРИ М. БОЙЧУКА?

II.

Бойчука нищили несамовито. 1930 року в Харкові побачила світ присвячена йому книжечка О. Сліпка-Москальцева, що мала тираж 1,000 примірників. Книжечка, зазначу в дужках, поганенька: сам мистець від неї публічно відмежувався. Так от, навіть це видання знищили так, що в Києві протягом усіх повоєнних років через книжковий ринок пройшло лише два його примірники.

Коли видавництво „Мистецтво" завело мову про альбом, я спершу прикинув, що пощастить зібрати хіба, може, з сотню ілюстрацій. Вийшло більше, понад шістсот.

Треба сказати, що зробити це без ревної допомоги прихильників було б неможливо. Це правда, що заступниця директора львівської картинної ґалереї після дозволу директора, Б. Возницького, заборонила фотографувати в ґалереї. Але правда й те, що дуже щиро відгукнулись українці з діяспори. Відомий мистецтвознавець Богдан Певний надіслав прецікаві зіракси з публікацій, що з'явились у ріжні роки тут, поза колючими дротами. Маестро Святослав Гординський вділив рідкісні фота, матеріяли покійного Вадима Павловського. А Наталя Зубенко запросила мене до Мюнхену, щоб я зміг зустрітись із дружиною мистця і його дочкою.

Але що більше знаєш, то більше проблем. 1952 року в торонтському журналі „Нові дні", що виходив тоді за редакцією безстрашного П. Волиняка, з'явилися спомини Євгена Бачинського про українських мистців, яких він зустрічав у Парижі. Бачинський рясно цитував свій щоденник початку 1910 років, листування, й зокрема про Бойчука подав багато надзвичайно вартісних подробиць. Він писав зокрема, що зберіг кілька Бойчукових творів із тих, що експонувались у „Сальоні незалежних", а з решти має фота. Чи ж не сенсація! Спомини Є. Бачинського з'явилися 1952 року, отже, твори Михаїла Бойчука фізично існували вже після війни. Де ж вони?

Англомовна енциклопедія українознавства повідомляє, що Бачинський жив у Швайцарії й помер наприкінці сімдесятих років. Моїм швайцарським знайомим не пощастило. Тим часом д-р Богдан Кравченко, перебуваючи в Києві, підказав, що архів Бачинського перевезено до Оттави.

Користаючи з ласкавого запрошення д-ра Данила Струка, я опинився зараз у Торонто, а звідси, самозрозуміло, недалечко вже й до Оттави. Проф. Іван Яворський і його батько, член парляментської пресової ґалереї Степан Яворський допомогли мені з Оттавою, а кустос Джеремі Пален розкрив переді мною нарешті двері до кімнати, де зберігаються тепер папери Євгена Бачинського... І було це 15-го травня.

На жаль, оріґіналів Бойчукових тут — немає. Але серед розмаїтих паперів, продираючись через автографи В. Винниченка й Лева Юркевича-Рибалки, Наталени Королевої й Василя Сімовича (все це, розуміється, гарненько копіювалося), натрапив я й на записи про Михайла Бойчука, на статут артистичного гуртка паризької української громади, де головували Бойчук і Винниченко, на оріґінал Бойчукової листівки, на групове фото з Бойчуком, на фоторепродукції. Останні з роками пожовкли й потьмяніли, і Євген Бачинський — десь, очевидячки, вже по війні — пообводив олівцем контури композиції. Кілька з них репродукую тут. Ось ті твори українського мистця, що ходив Парижем у киптарі, твори, що так вразили вишуканих французьких знавців.

Треба було вертатися до Торонто, поїзд ішов десь о другій годині, але вранці лишалося ще трохи часу погортати дальші томи. Архівна практика чи вже інтуїція — не скажу — підказала взятися за шостий том „Автобіографії"... Отже, на одному з аркушів виявилось кольорове фото; брат, Леонід Бачинський, приїхав зі свого Клівленду до Швайцарії, і ось вони вдвох із Євгеном Бачинським сидять в одній із кімнат — усміхнені такі... А за їхніми спинами на стіні — картини. Різні, — між іншим, гарні картини. І серед них — дві речі Бойчукові й одна — його учня й товариша Миколи Касперовича. Яєшна темпера, грубі дошки, — словом, усе, як і належиться. Підпис: 1970 рік!

Де ж вони тепер? Куди заблукали речі, що перетривали війну?

Хто б не був сьогодні їхній власник, я прошу його відгукнутися. Ідеться про прозірки для альбома, що готується у видавництві „Мистецтво" (папір на нього офірує наш великий патріот М. Мороз). Якщо буде на те дозвіл власника, охоче вкажу його ім'я. Якщо власник, навпаки, в розголошенні з якоїсь там причини не зацікавлений, прошу надіслати прозірки хоч би й анонімно, — буду вдячний за добру волю. А може, хтось бодай тільки бачив ці речі?

Книжки, присвячені Михайлові Бойчукові, часто не виходять. Давайте ж зробим усе від нас залежне, щоб відзначити його пам'ять як слід, — спільними зусиллями.

До половини липня прошу писати мені на адресу УВАН у Ню Йорку. Пізніше — додому: СССР, Україна, 252 033 Київ, вул. Паньківська, 7, помешкання 49.

КЛЮБ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

Йосип Лось

ПІД ІГОМ ІДОЛА

Кожне бо дерево по своєму плоді пізнається.

Євангеліє від Луки, 6,44.

IV.

Ще у 1915 році Ленін висунув загальну концепцію „революційні інтереси і цілі осіб і навіть соціяльних верств, стало звичним огульне наклеювання ярликів — „ворог революції", „ворог народу", „ворог партії" кожному, хто насмілився думати і перечити. Глибокі корені пустила практика підміни сенсу. Маніпуляція суспільною думкою деформували уявлення, погляди, думки людей. Один лише приклад. У правовій державі мають діяти закони, скажімо Кримінальний кодекс. Його ж постійно підмінювали поняттям „антигромадська поведінка". Навіть у період перебудови ця традиція вряди-годи давала про себе знати надто виразно — згадаймо події у Львові останніх двох років. Ще один прийом — використання універсальних пояснюючих схем, таких, як „наша мета — комунізм". Такою схемою є, до слова, синдром большевизму „Хто не з нами, той проти нас". Ще Ленін і Троцький усі труднощі й невдачі нової влади пояснювали підступністю, змовами ворогів революції. А за Сталіна ця схема стала неспростовною. Після того, як вона увійшла невід'ємною частиною у колективну свідомість, будь-який донос набирав абсолютної сили. У таких випадках не потрібно було фактів, досить самих лише [illegible]

Большевизм перетворив боротьбу ідей в боротьбу особистостей, відмовляючи людям у праві на свободу думки в ім'я свободи політичного терору. Щоправда, за Леніна робилися спроби продемонструвати розбіжність поглядів, влаштовувати дискусії. Але, зважте, практично завжди останню крапку ставив вождь. Це майстерно висміяв знаменитий фейлетоніст Аркадій Аверченко у „Приятельському листі Леніну від Аркадія Аверченка": „Ты за это время сделался большим человеком... Эка, куда хватил: неограниченный властитель всея России... Даже отсюду вижу твой плутоватые глазенки, даже отсюда сльпшу твое возражение:

— Не я властитель, а Цик.

Ну, это Володя, даже не по-приятельски. Брось ломаться — я ведь знаю, что тебе стиит только цикнуть и весь твой цик полезет под стол й сделает все, что о ты хочешь.

— А ловко ты, шельмец, устроился — уверяю тебя, что даже при Царе Государственная Дума была в тысячу рас самостоятельнее и независимее. Согнул ты „рабоче-крестьянскую", можно сказати, в бараний рог... Ей Богу, плюнь ты на это дело, ведь сам видишь, что получилось; драны, грязь и безобразие".

Пропаґанда створила образ непомильного божка. Постійно і посилено насаджувалася одномірність духовного світу. При Сталіні у 30-ті роки зформувалися мілітаристська партійна держава і суспільство, поділене на привілейовану бюрократичну клясу, робітничу клясу, колгоспне селянство і величезну клясу ув'язнених у концентраційних таборах. Не припинялося нагнітання неґативних емоцій, атмосфери підозріння, проводилася ескаляція напружености й ворожости. Маємо й донині такий тип „гомо совєтікус", який сприймає оточуючий світ як домінацію ворожнечі, поділ на „чорне" і „біле".

Американський професор Роберт Такер у книзі „Політична культура і лідерство в Совєтській Росії" показав, що Ленін звів терор у принцип, розлядаючи його як форму дії уряду в умовах пролетарської диктатури. Він схарактеризував цю диктатуру як „продовження клясової боротьби" в нових формах", визначив державу знаряддям клясової боротьби. Декрет про червоний терор від 5-го вересня 1918 року передбачав створення концентраційних таборів, у котрі мають заганяти не лише інтеліґенцію, але й робітників і селян. Від свого переконання у законності терору Ленін не відмовився і після того, як військовий комунізм поступився лету і було зформоване совєтське законодавство. У 1922 році у листі народному комісареві юстиції Д. Курському про проєкт Кримінального кодексу Ленін писав: „Суд повинен не усунути терор... а обґрунтувати і узаконити його принципово, ясно, без фальші і без прикрас. Формулювати треба якомога ширше, бо лише революційна правосвідомість і революційна совість поставлять умови застосування на ділі більш і менш широкого". Найближчий соратник Леніна Лев Троцький у 1920 році випустив книгу „Тероризм і комунізм", у якій містився такий постулят: „Застосування репресій для досягнення економічних цілей є необхідним знаряддям соціялістичної диктатури.

Отож намагання розмежувати Сталіна і Леніна та їх ватаги у поглядах на терор є черговим прийомом обману народу з боку синтетичних шахраїв. „Сталін — це Ленін сьогодні" — цей лозунґ упродовж десятиліть відповідав своїй суті. Звичайно, мала місце різниця між ленінським типом революції зверху і сталінським. Ленін діяв хитріше, заплутаніше, він інтелектуально стояв вище від Сталіна. Але навіть ті зиґзаґи, що їх вимушений був робити Ленін під тиском обставин („Ми повинні докорінно змінити свою точку зору на соціялізм" та ін.), здіймають з нього відповідальність за те, що трапилося при сталінській тоталітарній диктатурі. Ленін надав поняттю „клясовий ворог" зловіщу елястичність в теорії і практиці большевизму під час громадянської війни. Сталін, користаючи з цієї елястичности, включив до цього поняття

(Закінчення на стор. 3)

СТИПЕНДИСТИ ФУНДАЦІЇ УВУ 1990

(неповний виказ)

СТЕЖКАМИ БАТЬКІВ ПО ЕВРОПІ

Проф. Петро Ґой · Сонна, Галя · Пучків, Іван · Амаро, Христина · Амаро, Лідія · Бак-Бойчук, Юрій

Грещишин, Адріян · Грещишин, Марія · Данік, А. · Жура, Петро · Іваницький, Олександра · Іваницький, Наталія

Карпішка, Петро · Конрат, Микола · Кулевич, Зоря · Ликтей, Марко · Лузецький, Марія · Мосійчук, Орест

Пакуш, Борис · Пасецький, Рената · Полянський, Петро · Пришляк, Надія · Стеранка, Адріян · Волошко, Андрій

ЛІТНІЙ СЕМЕСТЕР, ПЕДАГОГІЧНІ КУРСИ, УКРАЇНОЗНАВСТВО І КОБЗАРСЬКИЙ КУРС

Бачинська, Наталя · Бен, Віктор · Бодневич, Джесика · Гук, Богдан · Ґбур, Олександер · Ґурак, Міра

Дмитерко, Катерина · Зубенко, Мирослава · Зубенко, Рома · Кочанський, Д. · Кресько, Марія · Куприянович, Юрій

Мазяк, Барбара · Наконечний, Вол. · Несмачний, А. · Низ, Анна · Ості, Тетяна · Павлишин, Ігор

Палешен, Соня · Павлище, Петро · Пачеха, Анна · Пачеха, Павло · Пачеха, Степан · Пехович, Ліда

Присташ, Ярослав · Прядка, Адам · Пульковський, М. · Сидор, Йоланда · Сирник, Ярослав · Сьлівак, Орест

Стадницький, Ян · Удичко, Р. · Хрептовський, А. · Четирба, Б. · Шост, Лариса · Пенджола, Христина · Росцішевська, Руслана

Ню Йорк (ПҐ) — **Цього літа** як, і в минулих роках, **заходами Фундації УВУ в Америці**, та завдяки слідуючих ПОСТІЙНИХ СТИПЕНДІЙНИХ ФОНДІВ (ПСФ): **св. п. Теодора Витвицького; св. п. о. Ярослава Тростянецького; Миколи і Марії Бойчуків; інж. Остапа й Ірени Захарків; св. п. інж. Богдана і Евгенії Онуферків; Надії і св. п. інж. Івана Кравчуків; Якова Шеґрина; Миколи Поповича; інж. Софії Гаєвської; Михайла і Марії Іваськевичів; Юліяна і Стефанії Монастирських; св. п. д-р. Степана Гика; Федора і св. п. Анни Олійник; св. п. Катерини Копеняк; д-р. Романа і св. п. Марії Малащук; Романа Кухти; Павла Німця; св. п. д-р. Михайла Сосновського; проф. Таїси і св. п. д-р. Петра Богданського; Олександра Яроша; проф. Стефана Салика; проф. Еміля Грималяка; фонду родини Гребеняків; Василя Мазурика; Романа й Евдокії Кушнірчуків; св. п. проф. Омеляна і Ярослави Кушнір; Параскеві Витвицької; Антона і Віри Шумейків та інших, і при щедрій допомозі української патріотичної спільноти, ФУНДАЦІЄЮ УВУ приділено біля 100 стипендій на літній семестр 1990.**

СТИПЕНДІЇ є дані на **різні навчальні програми** в часі літнього семестру 1990 **на УКРАЇНСЬКОМУ ВІЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ** в Мюнхені. Вони **покривають** оплату за навчання, а для незаможних студентів також кошти прожитку в українському інтернаті.

СТУДЕНТИ — походять з різних країн **українського поселення, як: Австралія, Австрія, Арґентина, Бразилія, Англія, Бельгія, Франція, Голляндія, Італія, Швеція, Польща, Чехо-Словаччина, Юґославія, Америка і Канада та вперше від багатьох років з УКРАЇНИ.**

Більшість цих студентів вперше у своєму молодому житті **буде мати можливість провести літо із своїми ровесниками і друзями** з різних країн українського поселення **в Українському Вільному Університеті** — центрі української незалежної науки. **Від їх співжиття, взаємнопізнання, здобутого знання і пізнання нашої правди, а зокрема пізнання СТЕЖОК наших великих попередників — багато залежить куди поведуть ці молоді люди наші національні стежки в майбутньому.**

В навчальній програмі СТЕЖКАМИ БАТЬКІВ по ЕВРОПІ бере участь цього літа 25 студентів. Кожний із них одержить 3-6 каледж кредитів. (Курси: слов'янська цивілізація, Історія України; Історія Східньої Европи, Українська еміґрація). Чужі університети радо приймають кредити з УВУ. Крім евентуальної стипендії на оплату курсів, — всі інші видатки покривають самі учасники.

ПРОФЕСОРИ: 42-ох професорів-викладачів із багатьох галузей знання й культури, в літньому семестрі УВУ, цього року будуть вести **82 різних курсів і семінарів.** Виклади охоплюють важливі ділянки україністики й українського буття, як історія, мова, мистецтво, суспільні науки, право, економія, українська еміґрація, українці на поселеннях, порівняльний фолкльор; українські народні пісні і бандура, тощо.

ВЕЛИКЕ число професорів УВУ викладає в університетах Америки, Бразилії, Канади й европейських країн, а свій щорічний приїзд до УВУ (на власні кошти) **вважає своєрідним національним обов'язком супроти молодшої ґенерації.**

„Не забувайте..."

(Закінчення зі стор. 1)

мисць вкінці їм вдалося переламати лід і деякі із селян почали говорити та вияснятн своє положення. Вони тут хочуть жити і тут померти. Через рік перебували у Києві, але там розхворілися — не звичні до життя у місті. Наших гостей запросили до хати, показували город із доспіваючою городиною, яка їм на прожиток, запрошували напитися молока... зовсім несвідомі, або байдужі до діючої у всьому сили радіяції. Їхнє одне бажання — вмирати на своїй землі.

За якийсь час біля Л. Черник зібралося сім жінок, які розпитували її про Союз Українок, давали свої адреси та просили до них писати.

На наше запитання, як дістають вони пошту, ми довідалися, що щоякийсь час їздить або іде на границю мертвої зони одна із жінок і там відбирає для усіх листи.

У недалекому селі Іванкові, до якого перше евакували людей після аварії також знаходяться люди. Там наші подорожні зустріли молоду жінку з Києва, яка саме відвідувала матір, що повернулася до села. Вона працює в дитячому садочку в Києві, де приміщені діти з Чорнобиля і розповідала з радістю, про допомогу у вітамінах та ліках, яку цей садочок одержав із першого транспорту дарів, що прийшли зі ЗСА і Канади.

Л. Черник і М. Коломиєць на випередки розповідають про сумне враження порожніх хат, в яких пограджені речі, календарі на стінах із промовистою датою 1986 року і у вікнах пустих хат поставлені різного роду лялі, що немов чекають на своїх маленьких власників.

Перебуваючи у Києві представниці Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля були присутні на нарадах Верховної Ради УССР, а депутати України повстанням з місць та оплесками дякували на руки Н. Матківської за допомогу діяспори та просили про чергові посилки. Л. Черник, Н. Матківська і Христина Мельник відвідали там лікарню ч. 5, де на дитячому відділі лежать хворі із радіяції Чорнобиля і зустрічалися з матерями хворих, а Н. Матківська із проф. Тарасом Гунчаком відвідали лікарню в Донецькому призначену лише для хворих наслідком радіяції, де перевезено 10 тонн ліків і вітамінів.

Крім того, як інформує Н. Матківська, в лікарні у Києві залишився один ультразвуковий апарат для міряння радіяції, а другий перевезено до Львова.

Із цього другого транспорту допомоги, київська лікарня ч. 75 дістала 10 тонн вітамінів і антибіотиків тому що вона заповнена матерями і дітьми хворими із Чорнобиля. 10 тонн ліків і вітамінів переслано на Полісся, 10 до Овруча, 10 до Народичів, 10 до Корестіля, 10 до сиротинця в Червонограді біля Львова, дві повні інструментації для операцій катаракти і рентгенівська машина дісталася до лікарні ч. 2 у Львові, яка є медичним центром лікування дітей із Чорнобиля. Один і пів мільйона одноразових шприців розподілено відповідно по лікарнях, а 10 тонн вітамінів та ліків передано як дар для потерпілих білорусинів.

Такі інформації подає нам Н. Матківська, яка із цілим рядом добровольців працює над здобуванням цих усіх засобів допомоги тут в ЗСА. При нагоді розповіді про другу поїздку в Україну Н. Матківська згадує імена цих жінок, яким можна завдячувати спільний успіх акції допомоги із ЗСА. Це є: Л. Бурачинська, Л. Величковська, М. Величковська, Х. Мельник, К. Воловодюк, Л. Клячко, Т. Віна, М. Андріюк, І. Голинська і д-р К. Кушнір.

Три учасниці поїздки розповідають нам також обширно про перебування у Львові, де як довідуємося від них, живе велика кількість переселенців з Чорнобиля у тому понад 400 дітей. Саме ці родини влаштували для гостей із ЗСА сердечне та тепле привітання, в якому особливо дякували за вітаміни, ліки та інші дари, що їх дістали із першої посилки Фонду. Вони ніяк не хочуть почуватися жебраками, що просять про милостиню, то ж діти пишуть листи подяки, а всі прохають однак їх не забувати.

Були наші подорожниці також у лікарні призначеній лише для дітей, що має 525 ліжок, де лежать поважно хворі діти-жертви Чорнобиля. І там вже бачили вони приладдя, що лікарня отримала із першого транспорту, але нажаль ціле обладнання лікарні ще дуже примітивне, а лікарі не мають найконечніших засобів. Один із лікарів розповідав, як саме при операції не було відповідних лікарських ниток зашити рану.

Л. Черник і М. Коломиєць відвідали також у Львові школу для недорозвинених дітей Львівської області, а М. Коломиєць їздила до Червонограду, де відвідала інтернат-сиротинець для дітей, в якому тепер перебуває 250 дітей між трьома і 16-ма роками життя. Веде цим інтернатом, в якому 40% сиріт, а інші діти хворих батьків, Ярослав Луцик і він дякував за переслану із першого транспорту Фонду, одежу, білизну, та іграшки, що його передала Стефанія Шабатура, яка працює у Товаристві „Милосердя".

Як довідалися гості із ЗСА тепер існують два окремі комітети, що розподілюють дарами із Північної Америки та слідкують, щоб усе зайшло до потребуючих. Один Комітет є у Львові і до нього належать Атена Пашко, д-р Кравець, д-р Кіцера і С. Шабатура з Т-ва „Милосердя". В Києві комітетом веде Марія Драч та її син д-р Максим Драч. У Львові створилося також товариство переселенців з Чорнобиля, якого директором є Михайло Федорович, а загальний з'їзд переселенців плянований на 14-го липня ц.р. у Києві.

Відвідуючи лікарні, так у Києві, як і у Львові, гості дістали списки цих ліків, вітамінів та приладдя, що найбільше потрібні.

Л. Черник ще згадує, що у Львові мала нагоду зустрітися із членами недавно відновленого Союзу Українок, які включилися також активно в акцію розподілу ліків та інших дарів, призначених з діяспори для жертв радіяції Чорнобиля.

Окремо усі прибулі мали зустріч у Києві з міністром охорони здоров'я УССР Юрієм Спіженком, який поінформував їх про міжнародні зв'язки які він нав'язав для покращання стану здоров'я в Україні.

У Києві всі відвідини організував депутат до Верховної Ради СССР і УССР В. Яворівський, а у Львові депутат до ВР СССР Юрій Сорочик.

Яке заключення їхніх вражень та відвідин? запитуємо. Усі три відповідають в унісон, що їм залишився спомин гостинности, сердечности, вдячности за поміч, усіх цих українських людей і тихе скромне прохання „не забувайте про нас!"

Жінки села Опачиці, що повернулися безправно додому і бажають там створити відділ Союзу Українок. Перша зліва: Н. Матківська, сьома Л. Черник, восьма Х. Мельник

Чорнобиль порожнє місто — тільки ті, які працюють впродовж дня у охоронних одягах мають право ходити по вулицях.

Під ігом...

(Закінчення зі стор. 2)

величезну кількість большевиків, заарештованих під час чисток. Що посієш, то й пожнеш...

Саме Ленін визначив стратегічні напрями масового терору. Маємо підтвердження, як кажуть, з перших рук. В „Известиях ЦК КПСС" за квітень цього року вміщено лист Леніна до Молотова для членів Політбюра ЦК РКП(б) з 19-го березня 1922 року під грифом „строго секретно". Ленін зазначає: „Просьба ви в каком случае копий не снимать, а кожному члену Политбюро (тов. Калинину тоже) делать свои заметки на самом документе". У листі йдеться про конфіскацію церковних цінностей. Вдумаймося у настирливі домагання „вождя світового пролетаріяту": „Именно теперь й только теперь, когда в голодных местностях едят людей и на дорогах валяються сотни, если не тысячи трупов, мы можем (и поэтому должны) провести изьятие церковных ценностей с самой бешенной й беспощадной энергией й не останавливаясь перед подавлением какого угодно сопротивления... Чем большее число представителей реакционного духовенства и реакционной буржуазии удастся нам по этому поводи расстрелять; тем лучше, надо именно теперь проучить эту публику так, чтобы на несколько десятков лет ни о каком сопротивлении они не смели и думать".

Чи можемо дивуватись, що учень Леніна — Сталін „провчив" уже цілі народи. Мету, котру він ставив, не знаючи найменшого милосердя, диктувалася руйнівною демоносилою, закладеною самою большевицькою революцією.

Факти свідчать: фальшиві пророки не мали гуманної мети, свідомо забрали в людей віру, власність, надію. Усе було поставлено з ніг на голову. Досі ми пожинаємо плоди цього диявольського експерименту: шубравець визначав орієнтири, злодій розкошує, неук навчає. У пащу ідолів зла потрапило усе, тому й так важко повернутися до здорового глузду.

Большевики виявилися найбільшими тиранами світової історії. І те, що большевизм став теоретичним підтвердженням безвідповідальної гри в революції будь-якою ціною, що суттю його є терор і фальсифікація, збагнуло багато чесних людей ще в період революції. Подаємо кілька маловідомих висловлювань у цьому відношенні.

В. Бернадський: „Ленін-Ульянов в Росії... мета виправдовує засоби, вбивства і кров. Розорення країни. Мільйони смертей... Відсутність поваги до людської особистості — ідея нерівности, диктатури одних над іншими... Жорстокість і байдужість... Ідеї соціялізму і комунізму зберегли форму — втратили усякий зміст".

К. Чапек: „Мета комунізму — панувати, а не рятувати... Комунізм зі своєю ненавистю і класовою несамовитістю хоче перетворити цю людину (бідняка) у звіра... Метод комунізму — це маштабна спроба створити міжнародне непорозуміння; ця спроба розбити людство на окремі частини, котрі ніщо не зв'язує і котрі не розуміють одна одну".

В. Короленко: „Це створивши майже нічого, ви зруйнували дуже багато, інакше кажучи, впроваджуючи негайний комунізм, ви надовго відбули бажання навіть від простого соціялізму... Ви являєте собою перший досвід запровадження соціялізму через придушення свободи".

М. Бердяєв: „Для Леніна марксизм є передовсім вчення про диктатуру пролетатіяту... Як це парадоксально не звучить, але большевизм є третє явище російської великодержавності, російського імперіялізму — першим явищем було московське царство, другим явищем петровська імперія".

Нині, навчені страшним досвідом реального большевизму, ми стаємо на ноги, поповнюємо потенціяли розуму і леґіони світла, які видворять, женуть геть орди пітьми й нищівного полум'я. З'являються нові засади тлумачення подій і фактів. Ми утверджуємо філософію любови, справедливости, правди, милосердя. Ми віримо, що у природі людини як у творінні Господньому — нездоланна сила Добра.

Зло приречене. „Ось приходжу скоро, і відплата моя зі мною, щоб віддати кожному за його ділом. Я — альфа і омега, початок і кінець, перший і останній. Блаженні ті, котрі одяг свій перуть, щоб мати право на дерево життя й увійти брамами в місто. Назовні — пси і чарівники, і розпусники, і вбивці, і ідолопоклонники, і всі, що люблять і чинять лжу" (Откровення, 22, 12-15).

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОЇ Африки Ф.В. де Клерк в Преторії зустрівся з представниками делегації сильно правого політичного спектруму білих південноафриканців, які після зустрічі злісно заявляли свої переконання в тому, що президент Ф.В. де Клерк є рішучо переконаний у своїй настанові поділитися владою з Африканським національним конгресом. Делегація на чолі з Яапом Мараісом, провідником невеликої чисельно Герстиґте національної партії прийшли до бюра президента, щоби висловити своє невдоволення з уваги деяких змін, що їх уводить в життя Ф.В. де Клерк, та з якими їм дуже важко погодитись зокрема після того, як африканер — білі уродженці Південної Африки впродовж чотирьох декад втішалися політичною зверхністю. Яап Мараіс також натякнув на те, що ці зміни впроваджувані президентом Ф.В. де Клерком є в наслідок натиску зі сторони Анґлії та ЗСА, щоби задовільнити Африканський національний конгрес та їх союзників Південно Африканську Комуністичну партію.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
бл. п. д-ра

ОСТАПА БАРАНА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 7-го липня 1990 р. о год. 12-ій вполудне в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійного в цей день просять:

дружина — ЗЕНЯ
дочка — ЛЮБА і
син — АНДРІЙ
з Родинами

У ВОСЬМУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої і Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУНІ

СВ. П.

ІРИНИ з ХОРКАВИХ ВИННИЦЬКОЇ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в понеділок, 16-го липня 1990 р. о год. 9-ій рано в церкві Благовіщення ПДМ в Мелроз Парку, Філядельфія, Па.

Про молитви за спокій душі Покійної просить
муж — ВОЛОДИМИР з Родиною

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

пише П. Бубній про цього славного сина тернопільської землі, який вийшовши зі селянської сім'ї здобув своїм мистецтвом світову славу.

„Вечірній Київ" з 24-го травня помістив статтю Павлини Семиволос п. н. „Витоки гармонії", де вона описує відкриття виставки у Києві, цитує слова із доповіді Б. Певного, а закінчує ствердження голови товариства „Україна" письменника Володимира Бровченка „І щоразу, зустрічаючись з творами Якова Гніздовського, ми усвідомлювати мемо внесок українства не тільки в національну, а й світову культуру". Стаття П. Семиволос була передрукована цілістю у „Вістях з України" ч. 22.

Журнал „Радянська освіта", що виходить двічі у тиждень в Києві дав у своєму числі з 15-го травня статтю „Дорога додому" пера С. Майданника; „Прапор комунізму" з 19-го травня статтю „Побачення", а „Культура і життя" репортаж „Знайомство через побачення". Усі три підкреслюють в першу чергу це нелегке повернення мистця на батьківщину, яке на жаль, відбулося вже після його смерти. Усі вони також висловлюються з великим признанням про дружину Я. Гніздовського і її великодушний дар для українських музеїв. „Літературна Україна" з 31-го травня помістила ще інтерв'ю з другом Я. Гніздовського, Романом Ференцевичем, який підкреслив не лише те, що покійний був великим мистцем, але також, що був вдумливим есеїстом.

Усі, без вимку численні перелічені нами статті та дописи прикрашені так добре нам в ЗСА відомими зразками його графік, як також портретами самого мистця і фотознімками дружини в часі її перебування в Києві.

НЕЗАЛЕЖНА ПРЕСА з Лондону повідомляє, що замешкалий в Англії автор Сальман Рашді, якого іранські погрози смерти примусили ховатися здеклярував, що жертвує 8,650 дол. на допомогу потерпілим від землетрусу в Ірані. Цю свою заяву С. Рашді передав телефонічно головному редакторові газети Андреасові Віттам-Смит. С. Рашді від лютого 1989 року живе під нікому невідомими адресами та поліційною опікою тому, що тодішній духовний провідник Ірану аятолла Руголла Хомейні закликав своїх вірних мусулман вбити С. Рашді за те, що він написав книжку „Сатанічні вірші", в якій, на думку Хомейні, очорнюється іслям.

В ПОЛОВИНІ ЧЕРВНЯ, а точніше кажучи у п'ятницю, 15-го червня відбулося у Винниці велике громадське віче з участю понад п'яти тисяч осіб. Темою віча було обговорення „Суверенітету України". Серед виступаючих на вічу були представники РУХу та Української Республіканської Партії (УРП) з різних міст України. Виступали там також депутати Левко Лук'яненко та Левко Гудима. Присутні на вічу засудили поведінку Винницького і Брацлавського Митрополита Агофангела на сесії Верховної Ради України та висказали йому, як народному депутатові недовір'я.

У ВІВТОРОК, 26-ГО червня президент Литви Витавтас Ляндсбергіс у Москві зустрівся з президентом М. Ґорбачовим кілька годин перед тим, як парлямент Литви мав розглядати пропозицію про замороження свого проголошення незалежности з 11-го березня 1990 року. Речниця литовської місії в Москві, заявила, що В. Ляндсбергіс мав коротку зустріч з М. Ґорбачовим і зараз же після неї повернувся до Вільнюса. Жодних подробиць цієї зустрічі не подано. Ця зустріч була першим натяком на будь-який крок у застою після відбутої тому два тижні зустрічі між прем'єр-міністром Литви Казімєрою Прунскіне та прем'єр-міністром СССР Ніколаєм Рижковим.

Сесія...

(Закінчення зі стор. 1)

праці. Надходять телеграми з проханням допомогти, а уряд ще не зформований.

Голова Верховної Ради України Володимир Івашко, використавши своє право на висунення кандидатури прем'єра, запропонував затвердити на цій посаді Віталія Масола, який і до цього займав пост голови Ради Міністрів УССР. Івашко сказав, що В. Масол зарекомендував себе добре, має великий господарський досвід і може змінити економіку на краще. Потім В. Масол виступив з програмою оздоровлення господарства республки. З його виступу склалося враження, пише кореспондент Сергій Цікора, що він не лише знає як оздоровити економіку, але й готовий здійснити це на практиці. На всі запитання він дав чітку й обґрунтовуючу відповідь. Обговорення його кандидатури продовжувалось цілий день а коли відбулось таємне голосування, то виявилося, що 214 депутатів проголосували за В. Масола, а 146 проти. Однак для затвердження прем'єра на посаді потрібно не менше 226 голосів, оскільки в парляменті України 450 депутатів. Крім того, під час голосування 90 депутатів були відсутні на сесії, що також вплинуло на результати голосування.

Проте незалежні джерела інформують, що відповіді Масола на запитання задовольнили не всіх. Наприклад, Українська Пресова Агенція повідомила, що Масол добре засвоїв термінологію перебудованих часів і легко оперував такими висловами, як „повний суверенітет", „незалежність", „економічна самостійність" однак цільної програми ні економічної, ні політичної так і не запропонував. Депутати Демократичного Бльоку взяли участь у голосуванні.

Крім того, незалежна преса повідомила, що В. Івашко що перед з'їздом КПУ несподівано кудись зник, його не було два дні й ніхто не знав куди подівся голова Верховної Ради. Згодом він повернувся і пояснив, що його викликали до Москви, де у Раді Федерації вирішувалося питання про суверенітет України. Депутати були обурені, що В. Івашко поїхав вирішувати питання про суверенітет України навіть не порадившись з депутатами ВР України. Адже він повинен був їхати туди з уже виробленою депутатами плятформою. Тепер, після повенення зі з'їзду КПУ В. Івашко намагався в перший же день прийняти декларацію про суверенітет України. Очевидно така поспішність пов'язана з тим, що комуністична верхівка на чолі з Ґорбачовим поспішає скласти союзний договір раніше, ніж завирує національно - визвольний рух в усіх республіках. Пропозицію Івашка не підтримали депутати ДБ. Сесія прийняла рішення спочатку зформувати постійні комісії, зформувати уряд, обрати керівника уряду, а тоді вже приступити до обговорення декларації про суверенітет. Парляментська опозиція Народна Рада поширила серед депутатів альтернативний проєкт декларації про суверенітет України.

Операція була вдалою

У четвер, 14-го червня до Баффало прибула зі Львова Люба Левадна з 6-річним сином Яремою, який народився з вадою серця. Йому потрібна була операція. З огляду на вагу дитини (37 фунтів), лікарі в Україні боялися робити операцію. Життя дитини було в небезпеці, і лікарі не мали надії, що Ярема доживе до потрібної ваги 44 фунти. Мати дитини шукала різних шляхів рятунку. Одним з них був її лист до „Голосу Америки". Випадково попав він до рук Ірини Костюшко-Бурґенер, координатора спеціяльних програм, яка колись проживала в Баффало. Вона негайно звернулася до д-ра Грещишина, який проживає в Баффало. Завдяки йому дитячий шпиталь погодився прийняти Ярему, а д-р Джан Пайґот — безкоштовно провести операцію. Дитячий шпиталь звернувся до різних організацій у справі придбання хоч частини фондів. Заклик був успішний і Американський Верайти Клюб зложив 6,000 дол. Інтернаціональний Верайти Клюб 3,500 дол., а середня школа на передмісті Баффало - Вест Сенека, яка кожного року збирає фонди для потребуючих дітей, призначила свій цьогорічний фонд в сумі 3,000 дол. для української дитини Яреми Левадного. Але й українська громада Баффало не залишилася осторонь. З ініціятиви голови Українського Лікарського Товариства, Відділ Баффало, д-р Олександри Правак зорганізувався Комітет допомоги Яремі Левадному. В склад комітету ввійшли молодечі організації Пласт і СУМ, Українське Патріярхальне Товариство, Допомогова Секція, ОЖ ООЧСУ, 97-ий Відділ Союзу Українок і Товариство Жіноча Громада.

Проведено грошову збірку, а жертводавців проголошувано на патріярхальній радіопередачі. В День Матері, 13-го травня, комітет

Медична обслуга дитячого шпиталю вносить Ярему Левадного до амбулянсу.

Перший лікарський огляд у шпиталі.

влаштував „Добродійний обід", в якому наша громада взяла дуже чисельну участь. Із зібраних фондів заплачено подорож і забезпечено дитину киснем з Москви до Баффало.

Наша громада взяла на себе покриття всіх видатків, зв'язаних з перебуванням матері і дитини. На летовищі Ярему зустріли лікар-хірург д-р Пайґот, кардіолог д-р Джін-Майкел А. Ролленд та медична обслуга дитячого шпиталю, яка крім двох амбулянсів мала до розпорядження гелікоптер, на випадок, якщо б дитина потребувала найскоршої транспортації до шпиталю. Крім них прибули маленькі діти члени ЮСУМ в Баффало, члени комітету та української громади. Діти привітали Ярему, його маму і д-ра Віталія Аверчука, завідуючого кардіохірургічним відділом клініки Львівського мединституту, який приїхав на запрошення УЛТ в Баффало, щоб запізнатися з найновішими методами лікувань недуг серця. Діти вручили їм квіти, а ЮСУМівці вручили Яремі подарунок.

Всі наші телевізійні станції фільмували приїзд. Приємно було дивитися на дітей, що супроводили Ярему до амбулянсу, який міцно тримав у руках американський прапор, що йому дали працівники шпиталю. 19-го червня Ярема щасливо перебув операцію на невисказану радість його матері, лікарів і української громади.

Неповною була б наша радість, коли б ми не висловили подяки Зені Никифорук з Ню Йорку, яка так сердечно зайнялася нашими гостями з України на летовищі Кеннеді та допомогла полагодити їхній переліт до Баффало. За це в імени комітету складаємо щиру подяку.

Наша громада з нетерпінням очікує зустрічі зі здоровим Яремою, не забуваючи при цьому про багато хворих дітей в Україні та допомогу для них.

Оксана Бережницька

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 2)

ни здоров'я.

Професор Пиріг навів показники видобутку та виробництва в основних галузях промисловости та сільського господарства. Практично всі вони перевищують 18 відс. в загальносоюзному валовому зборі. Населення не України становить 18 відс. від усього населення СССР. А чому ж Україна не може сьогодні себе прогодувати, не може себе забезпечити? Це буде до того часу поки Україні не будуть належати всі розташовані на її території підприємства (сьогодні всього 5 відс.) із них підпорядковані українським міністерствам і відомствам (департаментам), а решта під владою центрально-московською. Пора, нарешті рахувати, скільки, чого й кому Україна віддає і скільки, чого й від кого отримує. На думку проф. Пирога, продуктивність сільського господарства може підвищитися (хоча й сьогоднішня значно перевищує потреби самозбереження) тільки під умовами урізноманітнення форм власности на землю, включаючи визнання приватної власности на неї з правом успадкування. Але чи були б серед селян охочі взяти сьогодні землю в приватну власність з метою обробітку? Коли під час зустрічів він завдавав таке питання, ніхто не виявляв бажання. Чим обробляти? Якщо навіть з'явиться відповідна техніка, за що її придбати? Піднесення сільського господарства вимагає випрацювання скомплікованої програми, яка би включала упорядкування цін, значні пільги і допомогу з боку держави селянам, згідним обробляти землю приватно, соціяльні проблеми села (школа, медична допомога, культура, дороги), створення невеликих підтриємств для перероблення сільсько-господарської сировини на місцях, без потреби її тривалого зберігання, віддаленого і коштовного транспортування.

Доповідач засудив існуючу в Україні дійсність віддлучення працівників від плодів їх праці. Він згадав, що у виборчій окрузі, від якої він кандидував, є величезне господарство для годівлі свиней, є молочарня, а місцеве населення не в змозі в достатній скількості купити дану продукцію. Це, як він висловився - і неморально і неекономічно.

На думку проф. Пирога, підходити до вирішення проблем політики, економіки, екології, культури одинцем неможливо. Їх необхідно розв'язувати в цілості. Івано-Франківська область (а це Дністер, Карпати) опинилися сьогодні в числі найбільш забруднених областей України. Тут катастрофічно збільшилася часте захворювання органів дихання, злоякісних пухлин, інших хворіб. А хіба можна цю місцевість зробити екологічно безпечною поки основні джерела забрудженні в Івано-Франківському (фабрика тонкого органічної синтези, в Калуші) фабрика „Хльорівініл"), в Бурштині (величезна електростанія, що працює на вугіллі) не підпорядкована Україні. Поки так буде, ніхто не стане зацікавлений в будові очистних споруд, фільтрів та й зрештою, в перегляді доцільної для України чинности таких підприємств. Проф. Пиріг вважає, що карпатський район з його природно-лікувальним багатством (понад 200 мінеральних вод різного хемічного сільного складу), з його краєвидами повинен бути перетворений в національний і міжнародний осередок відпочинку, лікування і спорту.

У Галичині з реальними перспективами леґалізації греко-католицького обряду і Української Православної Автокефальної Церкви серед населення загострилися міжрелігійні відносини. Доповідач вважає цю ситуацію тимчасовою, вона наладнається тим швидше, чим менше в неї будуть втручатися партійно державні чинники. Культура, на думку проф. Пирога, поняття інтеґральне і включає всі здобутки духовної творчости нашого народу (література, мистецтво, наука, релігія) в Україні і не в Україні, незалежно від часу й епохи їх творення. Він навів приклади публікації в українській пресі рецензії про поезію чи мистецтво українців в діяспорі. Наукові й культурні зв'язки українців усього світу існують у формі організації Міжнародної Асоціяції Україністів, у виданні журналу „Світовид", в сильних наукових і мистецьких симпозіюмах, конференціях, фестивалях.

На жаль, взаємопізнанню українців світу стоїть на перешкоді неможливість передплати в Україні закордонної україномовної преси (крім „Нашого Слова" з Польщі від 1989 року), придбання у книгарнях України виданих поза Україною українських книжок. Він вважає, що це явище необхідно негайно поправити.

Україна відчуває „паперовий голод". Без паперу, цього „хліба культури" сповільниться втілення в життя статусу державности української мови, впровадження української мови в навчальні заклади (підручники, термінологічні словники!). На душу населення в Україні видається річно всього 3.3 книжки, (чи не половина-російською мовою), тоді, як пересічно в СССР — 9.

На запитання, що спонукало доктора медицини, професора, людину поважану й визнану взятися за політичну діяльність проф. Пиріг відповів, що сучасні обставини в Україні зобов'язують кожного українця-громадянина прикласти всіх можливих зусиль, використати увесь свій потенціял для відродження політичного та економічного суверенітету України. Усе інше, в тому числі рівень охорони здоров'я, стан медичної науки рівнорядно важним. Боротьба, сказав він, буде нелегкою, особливо на рівні Верховної Ради, в якій величезну кількість місць зайняли особи, які стоять на керівних партійних та совєтських посадах, що їх вони зайняли в минулих „застійних" роках, коли хтось звернув увагу на їхні „заслуги", та наділив їх цими посадами.

Не зважаючи на тяжку роботу, яка перед ним, проф. Л. Пиріг настроєний на перспективу оптимістично і позитивно. Він вірить, що сповниться пророцтво Великого Каменяра — у зверненні до України з поеми „Мойсей", яким народний депутат закінчив свій виступ:

...прийде час, і ти
огнистим видом
Засяєш у народів вольнім
колі,
Труснеш Кавказ,
впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем
гомін волі
І глянеш, як хазяїн
домовитий,
По своїй хаті
і по своїм полі.

Проф. Я. Пеленський...

(Закінчення зі стор. 1)

ство і держава в українській політичній думці"; 5-го червня в Науковому товаристві ім Т.Г. Шевченка на тему „Суспільно-політичні ідеї Михайла Грушевського"; 6-го червня в Товаристві молодих істориків на тему „Історичні та суспільно-політичні ідеї Вячеслава Липинського". Крім того, проф. Пеленський мав зустріч з членами Львівського керівництва Народного Руху України за перебудову та чотиригодинну дискусію на тему „Актуальні проблеми української політики".

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

АНАСТАЗІЯ СОКОЛОВСЬКА, член УНС Відд. 219-го ім. М. Грушевського в Нюарку, Н.Дж., помер 20-го жовтня 1989 року на 90-му році життя. Нар. 29-го жовтня 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку синів Стенлі і Теодора. Похорон відбувся 23-го жовтня 1989 року в крематорії Ґолд Кост у Форт Лодердейл, Фла.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері Юров, секр.

ІЛЬКО МИХАЙЛЮК, член УНС Відд. 389-го ім. Миколи Сціборського в Лігайтоні, Па., помер 12-го травня 1990 року на 70-му році життя. Нар. 8-го серпня 1920 року в селі Шешори на Гуцульщині в Україні. Членом УНС став 1979 року. Залишив у смутку п'ять дочок з мужами і 9 внуків. Похорон відбувся 19-го травня 1990 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Хомин, секр.

ВАСИЛЬ КИЧУН, член УНС Відділу 334-го ім. Івана Франка в Пармі, Огайо, помер 19-го квітня 1990 року на 69-му році життя. Нар. 1921 року в Україні. Членом УНС став 1954 року. Залишив у смутку маму в Україні, дочку Ірену Шмериковську з мужем Адріяном, сина Григорія з дружиною Деббі; четверо внуків і брата Богдана з родиною. Похорон відбувся 23-го квітня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія Бохонок, секр.

МАРІЯ ЗАВІЙСЬКА, член УНС Відд. 13-го Т-ва ім. св. Миколая у Вотерваліті, Н.Й., померла 14-го травня 1990 року на 90-му році життя. Нар. 1899 року в Коговзі, Н.Й. Членом УНС стала 1929 року. Залишила у смутку сина Миколая і дочку Дорку, та дальшу родину і приятелів. Похорон відбувся 16-го травня 1990 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Вотерфорді, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Павло Шевчук, секр.

ДМИТРО КІНАЩУК, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 6-го травня 1990 року на 67-му році життя. Нар. 10-го вересня 1922 року в Івані Злоте в Україні. Членом УНС став 1954 року. Залишив у смутку дружину Елсі, племінника Володимира Бойчука, шваґра і шваґерку Ернст Ґундел і Шелен Касікову. Похорон відбувся 9-го травня 1990 року на цвинтарі Кровн Гілл в Нокс, Індіяна.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

ІВАН КУЦАК, член УНС Відд. 353-го Т-ва „Запорозька Січ" в Ню Бранзвік, Н.Дж., помер 18-го травня, 1990 року на 70-му році життя. Нар. 1921 року в Ню Бранзвік, Н.Дж. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину, сина і дочку. Похорон відбувся 21-го травня 1990 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Сомерсет, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

О. Рінник, секр.

ІВАН ДУМА, член УНС Відд. 168-го ім. св. Василія в Перт Амбою, Н. Дж., помер 28-го травня 1990 року на 72-му році життя. Нар. 17-го жовтня 1917 року в Україні. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Анну, двох синів і 4 дочки. Похорон відбувся 31-го травня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Бабин, секр.

МИРОН КОМАР, член УНС Відділу 13-го ім. св. Миколая у Вотерваліті, Н.Й., помер 17-го травня 1990 року на 59-му році життя. Нар. 1930 року в Амстердамі, Н.Й. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Михайла і Марка, брата Григорія в Каліфорнії та дальшу родину і приятелів. Похорон відбувся 22-го травня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Павло Шевчук, секр.

АННА КОПИТО, член УНС Відд. 59-го Т-ва „Українська Січ" в Бриджпорті, Конн., помер 17-го травня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 1922 року в Ґлен Ков, Н.Й. Членом УНС стала 1945 року. Залишила у смутку мужа Івана, сина Томаса Паздан та блюкчу і дальшу родину. Похорон відбувся 19-го травня 1990 року на цвинтарі Оакловн у Фейр філді, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Тарас Слівінський, секр.